

τάμου πρὸς τὸν Μακρυνόρον, καὶ ἔχειθεν διὰ τῶν Κραβάρων εἰς Κόρινθον, ὅθεν ἀπέπλευσεν εἰς Ἀνδρον· ἵνα ἔκτιμήσῃ δέ τις χάλκιον τὰ δεινὰ ταῦτα, πρέπει ν' ἀναλογισθῇ ὅτι τὰ Χάσια ἀπέγοντι τοῦ Ὄλύμπου ὥρας πλέον τῶν ἔξηκοντα· καὶ τὸ Ἀσπροπόταμον περὶ τὰς ἑκατὸν, καὶ τοσαύτας ἡ καὶ πλειστέρας ὁ Μακρυνόρος· ἀπὸ τῆς Κορίνθου δὲ διερχομένου διὰ τῶν Κραβάρων τοῦ Καίρου, συνέβη αὐτῷ τὸ ἔξηκοντα.

Ἄπὸ τῆς πρώτης οἰκίας, ἣν ἀπήντησεν ἐν χωρίῳ τινὶ, ἔλλειπον ἀπαντες οἵ κατοικοῦντες. Ὁ Θεόφιλος δὲν ἐδίστασε ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ νὰ εἰσέλθῃ. εὔρων μὲν ἀνημένην πυρὰν, προσήγγισε καὶ ἐθερμαίνετο· καθ' ἣν δὲ τοιγμὴν ἔτιναζεν ἐκ τοῦ βυπαροῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς του τὰς φθείρας, εἰσῆλθεν δὲ κίκοδεσπότης· καὶ δὲν Θεόφιλος μετ' εὐαγγελικῆς πραότητος ἤρξατο ν' ἀναπτύσσῃ τὴν εὐφράδειάν του εἰς τὸ νὰ αἴτῃ συγγνώμην· δὲν δὲ οἰκοδεσπότης, μόλις συνελθὼν ἐκ πλήξεως τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεως τοῦ πρεσβύτου, «Καλῶς ὠρίσατε πάτερ Θεόφιλε! τῷ εἶπε, δόξα τῷ Θεῷ ὅτι ἦξιώθην νὰ σὲ φιλοξενήσω ἐν τῷ οἴκῳ μου· πρόσμενε νὰ σοὶ πρέρω ἐνδύματα, ἵνα μὴ μολύνης τὴν οἰκίαν καὶ ταῦτα μὲ φθείρας. Περιττὴ πᾶσα ἀπόχρυψις τοῦ δόνόματός σου καὶ πᾶσα αἴτησις συγχωρήσεως· εἶται δὲ Θεόφιλος Καίρης· δὲν διδάσκαλος εἰς τὸ Ἀιβαλί· μὲν εὐηργέτησες πολλάχις, τὸν ἐπαίτην ἔχει μετερχόμενον· ἦλθεν δὲ σειρά μου νὰ σὲ ξεψειριάσω τοὺλάχιστον.» Εν τῷ ἀμαρτίᾳ δὲ καθαρὰ μὲν ἐνδύματα ἀντικατέστησαν τὰ κατερρύπωμένα καὶ ἐφθειριασμένα· τροφὴ δὲ ἀποχρώσα, ἐπανέφερε τὰς δυνάμεις τοῦ Καίρου, δοστις, φιλοξενηθεὶς ἐπει τινας ἡμέρας ἐνταῦθα, ἡναγκάσθη ἀ

πόληθη ταχέως, διότι ἐν Κραβάροις οὐδεὶς εὑρέθη ὁ δυνάμενος νὰ καταπραύῃ τὰς ἀλγηδόνας, τὰς προξενηθείσας ἐκ τοῦ ἐξαγριωθέντος ἔνεκα τῆς ὁδοιπορίας καὶ τῶν λοιπῶν δεινοπαθημάτων ἔλκους του.

Τὸ ἔλκος τοῦτο ἡγάγκασε τὸν Καΐρην νὰ οἰκουρήσῃ καὶ πολλοὺς εἰσέτι μῆνας μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς Ἀνδρον. Μόλις ὅμως ιαθεῖς, μόλις δυνάμενος νὰ βαδίσῃ, ἀπῆλθεν ὡς πληρεξούσιος ἢ παραστάτης τῆς πατρίδος του εἰς τὰς Ἐθνοσυνελεύσεις. Πρῶτον δ' εὑρίσκομεν αὐτὸν ὑπογραφόμενον, τελευταῖον μάλιστα κατὰ σειρὰν τῶν πολιτικῶν εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Β'. τῶν Ἐλλήνων Ἐθνοσυνελεύσεως ἐν Ἀστρει, γενομένην τὴν 29 Μαρτίου 1823 (¹).

Ἄλλοι ἀπαντες γινώσκουν ὅτι ἀπὸ οὐδεμιᾶς τῶν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος Ἐθνοσυνελεύσεων ἔλειψεν ὁ Καΐρης. Οἱ δὲ ἐπιζῶντες μαρτυροῦσιν, ὅτι ὁ Θεόφιλος κύριον ἐπ' αὐτῶν μέλημα εἶχε νὰ συνάπτῃ τὰ διεστῶτα, νὰ καταπραύῃ τὰς διεγέξεις καὶ νὰ ἐμπνέῃ διὰ τοῦ μειλιχίου ὕφους του τὸν ἄγιον καὶ ἀναγκαιότατον κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχεινας ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ πατρίδος. Οὐδέποτε δὲ ἀπέβλεψεν οὔτε εἰς δόξας, οὔτε εἰς ἐπιδείξεις, οὔτε εἰς ἄλλο τι τῶν ἐπὶ τοιούτων περιστάσεων ἐνθέρμως ἐπιδιωχομένων· τούγαντίον μάλιστα πολλάκις ὁ Θεόφιλος ἐθεάθη διανέμων μεταξὺ τῶν πενήτων καὶ τὸν ἔηρὸν ἔκεινον ἀρτον, δην ἀείποτε ἐξ ίδίων προύμηθεύετο. «Ἐπὶ δὲ τοῦ τύφου τοῦ Ναυπλίου», ἔλεγέ τις ἡμῖν πρὸς ἡμερῶν, «ἐνῷ ἔκειμην ἡμιθανῆς καὶ ἀναίσθητος, αἴφνης

(¹) Ἰδὲ Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἐλλάδος θπὸ Λ. Μάρουχα, τόμ. 6'. σελ. 56.

»βλέπω, ωσπερ κατ' δναρ, ἐνώπιόν μου τὸν Καΐρην· μὴ »φοβοῦ τέκνον μου» μοὶ λέγει, «μή ἔχεις ἀνάγκην τινός; »δμίλησον ἐλευθέρως.» Τγείας μόνον εύτυχῶς εἶχεν ἀνάγκην ὁ δεινῶς πάσχων τότε ἄλλα καὶ ταῦτην δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπαναφέρῃ ἡ Θεία πρόνοια. «Εἶναι ἀπερίγραπτα τὸ θάρρος καὶ ἡ παρηγορία, ἀ μοὶ ἐνέπνευσεν ἡ ἐπίσκεψις αὗτη τοῦ Καΐρου» προσέθηκε, «ταῦτα μόνα, φρονῶ, ἐπήρχεσαν πρὸς σωτηρίαν μου· ἄλλως οὔτε λατρὸν εἶχον, οὔτε τὴν ἐλαχίστην οἰκιακὴν περιποίησιν.»

Ἐτερος δὲ Αἰγαιοπελαγίτης πληρεξούσιος, ἐπὶ πολλὰ ἔτη συνοικήσας μετὰ τοῦ Καΐρου, ἐβεβαίωσεν ἡμᾶς, ὅτι οὗτος οὐδέποτε οὐδενὸς τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων ὠλιγώρει, σὺδ' αὐτῶν τῷν μόνον πρὸς ἐπίδειξιν εὔσεβείας χρησιμεύοντων· ἀλλ' οὔτε καθ' ὑπόκρισιν μετήρχετο ταῦτα· τούναντίον μάλιστα καὶ εἰς τοὺς ναοὺς ἐσύγναζε προθύμως, καὶ ἐν ἀληθεῖ κατανύξει προσηγήθετο, καὶ τὰς νηστευσίμους ἡμέρας, ὁσάκις ὑπὸ πείνης ἡ ὑπὸ νόσου δὲν ἦναγκάζετο νὰ καταλύσῃ, ἐνήστευεν, ωσπερ καὶ οἱ πιστεύοντες ὅτι μόνον διὰ τῶν νηστειῶν καὶ μόνον διὰ τῶν κατ' ἐπίδειξιν προσευχῶν κερδίζουσι τὸν παράδεισον.

Τοσαῦτα δὲ μοχθήσας ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ὁ Καίρης καὶ τοιαύτας ἔξασκῶν ἀρετὰς, κατέστη παρὰ πᾶσι τοῖς τε ἀγωνιζομένοις καὶ τοῖς κυβερνῶσιν ἴσχυρά τις ἡθικὴ δύναμις. Τὸ «οὖτω φρονεῖ ὁ Καίρης, ή ἔτσι τὸ εἶπε καὶ ὁ Καίρης», καθίστα σχεδὸν νόμον τότε. Πολλάκις οἱ κατὰ καιροὺς ἐπαρχοὶ ἢ οἱ ἀρμοσταὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους οὐδὲν σχεδὸν ἐδύναντο νὰ πράξωσιν ἀνευ τῆς ἡθικῆς ἐπιβροῆς τοῦ Καΐρου· καὶ ἀπαξ ἀρμοστῆς τις ἐγ "Ανδρῶ ἦναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ αὐτοπρό-

σώπως εἰς ἄλλην γῆσον πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Καΐρου, καὶ νὰ καταγάγῃ αὐτὸν οἶκοι καὶ οὔτως ἐδυνήθη διὰ τῆς ἡθικῆς ἐπιφρόνησης του νὰ συλλέξῃ τοὺς φόρους· ἀλλως θῆτο ἀδύνατον νὰ πληρώσωσιν οἱ Ἀνδρεῖ.

Ἐπὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυβερνήτου δὲ Καΐρης εὑρίσκετο εἰς Αἴγιναν. Εἴτε δὲ διὰ τὸ ἀπροσδόχητον τῆς ἐλεύσεως ἔκείνου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, εἴτε δι'ἄλλους λόγους, οὐδεὶς εἶχεν ἐνθυμηθῆ ὅτι θῆτο ἀναγκαῖον νὰ ἐκφωνηθῇ καὶ κατάλληλός τις προσλαλιᾷ ἐπὶ τοιαύτης ἐνθρονίσεως τοῦ πρώτου ἡγεμόνος τῆς Ἑλλάδος. Τελουμένης λοιπὸν τῆς πρὸς διοδοχὴν δοξολογίας, ἀπαντεῖστρεψαν τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὸν Καΐρην καὶ ἀνέθηκαν αὐτῷ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τούτου. Οὗτος δὲ, καίτοι πάντη ἀπροπαράσκευος, οὐδόλως ὅμως ἐδίστασε ν' ἀγανθῇ τὸν ἀμβωνα καὶ νὰ ἐκφωνήσῃ τὰ ἔντονα.

Οὐκ ἀρέω ἐγὼ, οὐκ ἀρέει δὲ μός μου ἐν δυῖν
Κύριος ἀρέει δυῶν· Κύριος κυβερνήσει δυᾶς.
(Κριτῶν Κεφ. 13, 23).

« Εἰς τοιαύτην λαμπράν καὶ ἐπίσημον ἡμέραν, Κυβερνήτας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν δποίκην Σὲ ὑπήντησε καὶ Σὲ ὑπεδέχθη τῇ πατρὶς, ἐν τῷ μέσῳ ἀνεκφράστου χαρᾶς; καὶ ἀγαλλιάσεως, » εἰς τοιαύτην λαοῦ τῶν Ἑλλήνων δυκίγυροιν, ἐν τῷ ὑψόνει φωνὴν » εὐχαριστηρίους πρὸς τὸν Γάψιστον διὰ τὴν τόσον ἐπιθυμητὴν » καὶ εὐκταίαν ἔλευσίν Σου, ποίαν ἀγγελίαν πλέον χαρο- » ποιάν τὴν ἡδύνατο τις νὰ φέρῃ εἰς τὸ μέσον ἐκ μέρους Σου, » σύμφωνον τῷδε μὲ τὰ φρονήματα τῆς ψυχῆς σου, μὲ τὰ » συναισθήματα τῆς καρδίας Σου, μὲ τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς » δλῶν τῶν ἀληθινῶν τέκνων τῆς Ἑλλάδος, καὶ μὲ τὰς μεγά- » λας ἐλπίδας, τὰς δποίκες ἔχουσιν εἰς Σέ! Τί ἄλλο ἡδύνατο » ν' ἀναγγεῖλῃ πλέον χαριμόσυνον, κατάλληλον μάλιστα εἰς τὰς » παρούσας τῆς πατρίδος περιστάσεις, καὶ ἔχέγγυον τῆς διά-

» Σοῦ ἐλπίζομένης εὐτυχίας της, παρ' δ', τι ἀρχηγὸς λαοῦ ἐλευθέρου, ἐλευθέρως ἐκλεχθεὶς ὑπάύτον, καὶ μπέσχετο πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ φέρῃ εἰς ἔκβασιν!

« Ἀκούσατε λοιπόν, λειτουργοὶ τοῦ ὑψίστου, ἀκούσατε Σεβάσμιε Πρόεδρος καὶ Βουλευταῖς, ἀκούσατε πολιτικοῖς, στρατιωτικοῖς, ὅλος ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀκούσατε· « Κύριος ἄρξει ὑμῶν· Κύριος κυβερνήσει ὑμᾶς· » Δὲν θέλουσιν ἔξουσιάσσει εἰς τὸ ἔξτις πλέον ὀλέθρια πάθη, ὅχι χαμερπεῖς ἴδιοτέλειαι, ὅχι ραδιούργιαι, ὅχι οἰκεῖος, ἐὰν δὲν ἦναι ἄξιος· ὅχι συγγενὴς, ἐὰν ἦναι ἀνεπιτήδειος· ὅχι φίλος τοῦ Κυβερνήτου, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἵκανόν τα· ἀλλ' οὐρὰ δικαιοσύνη, καὶ οἱ αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι νόμοι τοῦ Θεοῦ, οἱ πρὸς κυβερνήσειν ἐλευθέρου ἀχθρώπου διορισθέντες, θέλουσι κυβερνᾶν. Τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, ἡ εύνομία της, ἡ εὐτυχία της, ἡ δόξα της, ὁ θριαμβός της θέλουσι διευθύνει καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τοὺς σκοποὺς καὶ τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις τοῦ κυβερνήτου. « Κύριος ἄρξει ὑμῶν. Κύριος κυβερνήσει ὑμᾶς. »

« Όσοι ἴδατε τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς σας πυρποληθεῖσαν καὶ κατασκαφεῖσαν, τοὺς γεννήτορας σφαγέντας ἐμπροσθέν σας, τὰ φίλτατά σας ἀπὸ τὰς ἀγκάλας σας ἀρπαγέντα καὶ αἰχμαλωτισθέντα, οσοι ἐγείνατε θύματα τῆς πχρανομίας καὶ τῆς ἀναρχίας τῶν ἴδιων ἀδελφῶν σας, ἀκούσατε καὶ χαίρετε. Χαίρετε, διότι παύουσιν εἰς τὸ ἔξτις τὰ δεινά μας. Διότι θάλομεν ἴδετε τὴν δικαιοσύνην ἵσχυουσαν, τοὺς νόμους ἐνεργούμενους, τὴν κακίαν τιμωρούμενην, τὴν ἀρετὴν βραβευομένην καὶ εὐδαιμονοῦσαν εἰς τὰ ἔσω· τροπαιοῦχον καὶ θριαμβεύουσαν εἰς τὰ ἔσω· τὴν πίστιν ὅχι πενθοῦσαν, ἀλλὰ λαμπροφοροῦσαν καὶ χαίρουσαν. »

« Καίρε καὶ Σὺ Κυβερνήτα τῆς Ἑλλάδος, διότι μετὰ τοσούτον πολυχρόνιον ἀποδημίαν, ἐπιστρέφεις εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα, τὴν βλέπεις, τὴν χαιρετᾷς ὅχι πλέον δούλην καὶ στενάζουσαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν, ἀλλ' ἐλευθέραν, ἀλλὰ δεχομένην Σὲ Κυβερνήτην, καὶ περιμένουσαν νὰ Σὲ ἴδῃ νὰ δοθῆστε τὰ τέκνα της εἰς τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν καὶ εἰς τὴν ἀληθινὴν δόξαν· Ζῆθι! ἀλλ' ἔχων οὐρὸν ἔβλημα· « Ο Θεὸς καὶ ἡ δικαιοσύνη κυβερνήσουσε τὴν Ἑλλάδα! » Ζῆθι! ἀλλὰ κυβερνῶν οὕτως, ὡστε νὰ αἰσθανθῇ ἡ πατρὶς νὰ καταλάβω μεν καὶ θύμεις, νὰ ἐπαγγαλάβῃ ἢ ἀδέκαστος ιστορία, ν' ἀντηχή-

» σωσιν δλοις οί αἰώνες, δτι ού Σύ, ούδε δ οίσ-
» κείος Σου, ούδε δ φίλος Σου, ούδε πνεῦμα φατρίας, ἀλλ' ἀλη-
» θῶς αὐτὸς δ νόμος τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς τὸ δίκαιον, αὐτοὶ τῆς Ἐλ-
» λάδος οἱ θεσμοὶ κυβερνήσουσι τὴν Ἑλλάδα διὰ Σοῦ. »

« Καὶ τῷόντι, ἐὰν δποιούδηποτε ἔθνος, διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἐλεύ-
» θερον, διὰ νὰ συντηρήται κραταιούμενον, διὰ νὰ εὔτυχῃ βελ-
» τιούμενον, εἶναι ἀνάγκη νὰ κυβερνᾶται διὰ μόνων τῶν νόμων,
» τοὺς δποίους δ Θεός διέταξεν ὡς κανόνας ἐλευθέρας ἐλευθέρου
» λαοῦ κυβερνήσεως, πολὺ μεγαλειτέραν ἀνάγκην ἔχει σήμερον
» ἡ Ἑλλὰς νὰ διευθύνηται υπὸ μόνων τῶν τοιούτων Νόμων
» διὰ Σοῦ. . . . »

« Ἀλλ', ωςεβάσμιε Πρόεδρε καὶ Βουλευταῖ, ως εὔτυχὴ τῆς
» Ἑλλάδος λαοῦ! τί ἄρά γε δύναται νὰ δικαιώσῃ τὴν τοσαύτην
» χαράν μας! τί νὰ ὑποστηρίζῃ τὰς ἐλπίδας μας! τί νὰ μάς
» παραστήσῃ τὸν ἄνδρα, εἰς τὸν δποῖον ἡ πατρὶς ἐπιστεύθη τὴν
» ὑποστήσειν καὶ ἐνέργειαν τῶν νόμων της! τί νὰ μάς δείξῃ
» τὴν ἐπιρροὴν, τὴν δποίαν θέλει μεταχειρισθῇ πρὸς ἐκτέλεσιν
» δλῶν, δσα καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ εἰς τὴν μερικὴν ἐνθὲ; ἐκά-
» στου εύδαιμονίαν συντείνουσιν! »

« Ή πολιτικὴ σύνεσίς του καὶ ἐμπειρία, δ λαμπρὸς δρόμος,
» τὸν δποῖον εἰς τὸν πολιτικὸν κόσμον διέτρεξεν, δ ὑψηλὸς βαθ-
» μὸς, τὸν δποῖον εἰς ἓνα τῶν δυνατωτέρων θρόνων τῆς οἰ-
» κουμένης εἶχε, καὶ τὸν δποῖον διὰ τὴν πατρίδα παρέβλεψεν,
» ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσίς του μᾶς βεβαιώνουσι τὰ
» πρῶτα· τὸ δὲ τελευταῖον μῆς πιστοποιοῦσι καὶ ἀλλα μὲν
» πολλὰ, καὶ μάλιστα δὲ δσα εἰς τὴν ἐν Τροιζῆνι Συνέλευσιν
» συνέβησαν. »

« Τίποτε ἀληθῶς δὲν ἥμπορετ νὰ παραστήσῃ λαμπρότερχ
» τὴν πρὸς αὐτὸν δλού τοῦ ἔθνους μεγάλην καὶ ὑπόληψιν καὶ
» πεποίθησιν, παρὰ τὸ ἀξιομνησόνευτον ἐκείνο ψήφισμα, διὰ
» τοῦ δποίου δμοφώνως ἐκαλέσθη Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος. »

« Όσοι εὔρεθητε εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἐκείνην Συνέλευσιν, ἐνθυμεῖ-
» σθε ἀκριβὴ ποῖα ἀγρια πάθη ἥγερθησαν διὰ νὰ καταστρέψω-
» σιν δ, τι ἡ μανία τῶν τυράννων ἡ παρέβλεψεν, ἡ δὲν ἐδυνήθη
» νὰ ἀφανίσῃ. Ποία φλόξ διχονοιῶν ἐξήφθη διὰ νὰ κατακαύσῃ,
» δσα τὸ ἔχθρικὸν πῦρ δὲν ἥμπορεσε νὰ ταταφλέξῃ πῶς δ Ἐλ-
» λην κατὰ τοῦ Ἑλληνας, δ συγγενὴς κατὰ τοῦ συγγενοῦς, δ
» ἀδελφὸς κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ καθωπλίζετο, καὶ δ ἀσπλαγχνος

» καὶ ἀδυστόπητος ἐμφύλιος πόλεμος ἔτοιμάζετο νὰ καταφέ-
» ρῃ τὴν πνέουσαν τὰ λοίσθια πατρίδα πληγήν. Τότε μόλις
» τὸ δνομα προφέρεται τοῦ Κεκποδίστριζ καὶ δλαχαταπροσύνον-
» ται ἡ ὄρμὴ τῶν ἀγρίων πανών κατέπαυσε, καὶ τὰ ὀλέθρια
» τῶν διχονοιῶν ἀποτελέσματα ἐμποδίσθησαν. Φέρετε ἀκόμη
» κατὰ νοῦν πόσην χαράν ἐπροξένησεν ἡ ἐκλογὴ του, μὲ ποίαν
» ἀγαλλίασιν τὴν ἐδέχθησαν οἱ ἔκει εὐρεθέντες· μὲ πόσην ταχύ-
» τητα διεδόθη εἰς δλον τὸ ἔθνος, καὶ ποίας ἔλπιδας τοῦ ἐνέ-
» πνευσεν. »

« Ἀλλ' αὖ, ὅτι Κυβερνήτα τῆς Ἑλλάδος, αἱ λαμπρότεραι στιγ-
» μαὶ τῆς εἰς αὐτὴν πολιτικῆς ζωῆς Σου ἐφάνησαν ἀπὸ τὴν
» ἐν Τροιζῆν Συνέλευσιν, τὴ μεγαλήτερον δμως τοῦ β' ου Σου
» κατόρθωμα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν σήμερον, καὶ μέλλει ἀκόμη νὰ
» κατορθωθῇ. »

« Καὶ εἶναι ἡ κατάπaxσις τῶν διχονοιῶν, ἡ διάλυσις τῶν
» φυτριῶν, ἡ δρυὴ, ἡ δικαία, ἡ μὴ ψευδομένη τὸ δνομα Κυ-
» βεργητις τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀναγέννησις ανθρώπων, ἡ ἀνάπλα-
» σις ἀληθινῶν Ἑλλήνων. Κατόρθωμα τῷόντι, δσον δύσκολον,
» δσον ἔργωδες, δσον μέγχ, ἀλλὰ τόσον περιφανὲς, λαμπρὸν,
» ἔνδυξον· Διὸς νὰ ἐπιτύχῃς δὲ τὸν ὑψηλὸν τοῦτον καὶ μόνον
» σκοπὸν, ἀκουσον τὴν ἀληθείαν καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων, δστις δὲν
» ξει κάμμιαν πρόφασιν νὰ θὲ εἰπῇ ψεῦδος. »

« Ἄφ' οὖ ἀποβλέψης πρωτον εἰς ἐκεῖνον, δστις κυβερνᾷ τὰ
» σύμπαντα, ἀφ' οὖ στοχασθῆς δσα ἡ μετ' ἐπιμελείας ἔρευνα
» τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας τοῦ αὐθρώπου, καὶ μάλιστα τοῦ
» Ἑλληνος, δσα ἡ ἀκολούθης παρατήρησις τῆς ισοξίας τῶν ἐ-
» λευθέρων ἔθνων, ἡ ἀρχὴ, ἡ πρόοδος, ἡ ἀκυὴ καὶ παρακμὴ
» τῶν, τὰ αἴτια τῆς ἀποτυχίας ἢ ἐπιτυχίας τῶν, τῆς δόξης ἢ
» ἀδύξιας τῶν, τῆς κακοδαιμονίας ἢ εὔδαιμονίας τῶν, δσα τέ-
» λος αἱ βάθειαι πολιτικαὶ Σου γνώσεις. Σὲ ὑπαγορεύουσαιν ἀφ'
» οὖ συλλογισθῆς ὅλα τὸν αναγκαῖα μέσα, τὰ δπτικ πρέπει νὰ βά-
» λητις εἰς πρᾶξιν διὰ τὴν καλὴν ἔκβασιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ
» ἀγχειρήματος, ἐνθυμοῦ προσέτι, δτι, δν στρέψῃς δλίγον μό-
» νον τοὺς ὀφιαλμοὺς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, βλέπεις τὴν γῆν
» τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Ἀριστείδους· ἐὰν πρὸς ἔκεινο, τὴν γῆν
» τοῦ Λυκούργου καὶ τοῦ Λεωνίδου· δτι εὐρίσκεσαι εἰς τὸ μέ-
» ρος ἔκεινο τῆς Ἑλλάδος, δπου ἡ φανέσθησαν ὅλαι τοῦ μεγα-
» λητέρου τυράννου τοῦ κόσμου αἱ δυγάμεις, ἐτάφησαν ὅλαι

» τῆς τυραννίας αἱ ἑλπίδες, καὶ ἐστερεώθη ἡ φαεινὴ, ἥ λαμπρὰ
» τῆς ἐλευθερίας χρηπὶς, εἰς τὴν δύοιαν, δύοιον ἔθνος θέλει, ἀνα-
» βαίνει καὶ μένει ἐλεύθρον· ὅτι τὸ ἐδαφός, τὸ δύοιον πατεῖς,
» εἶναι ἐρείπια ἐπιστήμων καὶ ἐλευθερίας πόλεως τῆς Ἐλλάδος·
» αὐτὴ, τὴν δύοιαν τώρχοβλέπει, ἀνηγέρθη παραδόξως ἀπὸ
» τὴν τέφραν τόσων μπέρτης ἐλευθερίας πυρποληθείσων
» πόλεων· ὁ λαὸς, δύτις σὲ περικυκλόνει, ἔμεινεν ἀπολίς καὶ
» ἀσικός δι' αὐτήν. »

« Ἐνθυμοῦ, ὅτι ~~έμπειρος~~ θεοῦ Θεοῦ, δλῶν τῶν ἀνθρώπων,
» δλῶν τῶν αἰώνων, αὐτῆς τῆς συνειδήσεώς Σου, ἀνεδέχθης νὰ
» κυνέρνησῃς τοὺς ἀδελφούς σου, τὸ ἔθνος σου, ἔθνος τὸ δύοι-
» ον πρῶτον ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἔχουσι δικαιώματα,
» καὶ πρῶτον ~~έδιδαξεν~~ εἰς αὐτοὺς, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ζωσιν
» ἐλεύθεροι καὶ εὔτυχεῖς, τὸ δύοιον, εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐλευθε-
» ρας κυνέρνησεώς του, ἐγέννησε τοὺς μεγαλητέρους ἄνδρας
» δλου τοῦ κόσμου, καὶ τὸ δύοιον δλα; τὰς δυστυχίας καὶ τὰς
» συμφορὰς ἡμπορεῖ νὰ μποφέῃ, σχι δμως καὶ νὰ μένῃ διὰ
» παντὸς δεδουλωμένον. »

« Φέρε πάντοτε κατὰ νοῦν, ὅτι πρὸ δλίγων ἤδη ἐτῶν ἐσύν-
» τριψε τὰς ἀλύσεις, μὲ τὰς δύοις ἥτον δεμένον, καὶ ἐτίνα-
» ξε τὸν βαρύτερον τῆς δούλειας ζυγόν, ὅτι ἀπεφάσισεν ~~ἥ~~ νὰ
» ζήσῃ αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον, ~~ἥ~~ νὰ ταφῇ ὑπὸ τὰ ἐρείπια
» τῆς ἐπισημοτέρας διὰ τὴν ἐλευθερίαν γῆς τοῦ κόσμου· ὅτι
» διὰ νὰ τὴν ἀναλάβῃ πάλιν, εἰδε τοὺς ιερεῖς τῆς ιερᾶς Θρη-
» σκείας του κρεμαμένους καὶ συρομένους εἰς τὴν γῆν ὃς κατα-
» δίκους, τὴν Σμύρνην, πολλὰς τῆς Ἀσίας, τῆς Εύρωπης καὶ τὰς
» τῶν περὶ αὐτὰς νήσων χώρας, βαμμένας μὲ τὸ αἷμα τῶν
» τέκνων του, τὰς Κυδωνίας, πρώτην τῶν Ἑλληνίδων πόλεων,
» θῦμα γενομένην τῆς μανίας τῶν τυράννων, πυρποληθείσας
» καὶ κατασκαφείσας. Ἀπὸ τὴν Θράκην ἔως εἰς τὴν Ήπειρον,
» καὶ ἀπὸ τὴν Ήπειρον ἔως εἰς τὸ ἔσχατον τῆς Πελοποννήσου
» Ἀκρωτήριον, τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις καὶ κωμοπόλεις κατέ-
» δχρισμένας καὶ ἐρημωμένας, ὅτι μὲ δλας τὰς ταλαιπωρίας,
» μὲ δλας τὰς ἐλλείψεις, καὶ τὰς πολυειδεῖς ἐναντιώσεις, μὲ
» δλην τὴν φρίκην, τὴν δύοιαν ἐμπνέουσιν αἱ τρομεραὶ σκη-
» ναὶ τῶν πυρποληθεών, τῶν ἀναστατώσεων, τοῦ ἀνδραποδισ-
» μοῦ, τῶν σφαγῶν, ἐθριάρνευσε καὶ κατὰ ξηράν καὶ κατὰ
» θάλασσαν· καὶ διὰ τὴν ἀγδρίαν τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ γαυτε-

» χαῖ τὸν ἔρεισν ἐκ θεμελίων τὸν θρόνον τοῦ Σουλτάνου, καὶ
 » τὸ θαυματιώτερον, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν καὶ τῆς
 » συγχρόσεως τῶν παθῶν, ἐσυλλογίσθη καὶ ἐδυνήθη νὰ συντάξῃ
 » ἔτη Πολιτικὸν Σύνταγμα, κατὰ τὸ διποίον γένελησε νὰ πολι-
 » τεύηται, καὶ τὸ διποίον μὲ τὸ αἷρά του ἀπεφάσισε νὰ μπε-
 » ρασπίζηται. »

« Μὴ λησμονήσῃς ποτὲ, ὅτι ἔπειτα τὸ ψεῦδος, οὐδὲ διαβολὴ,
 » οὐδὲ συχοφαντίας, οὐδὲ υπουργοῦς καὶ διδιούργος ἀντενέργειας, αἱ κατὰ
 » χάριν καὶ κατὰ βίᾳν γενόμεναι ἐκλογαὶ, οὐδὲ παράβασις αὐτοῦ
 » τοῦ ἴδιου συντάγματος, οἵ ἐμφύλιοι πόλευοι μᾶς ἔκχριτοι νὰ
 » θρηγνήσωμεν διὰ τὴν Χίον, νὰ κλαύσωμεν διὰ τὴν Κρήτην,
 » διὰ τὴν Κάσσιν, διὰ τὰ Ψαρά, διὰ τὸ Νεόκαστρον, νὰ στε-
 » νάζωμεν ἀεροπηγή πικρά διὰ τὸ Μεσολόγγι, καὶ διὰ τὰς Ἀθή-
 » νας, νὰ χύνωμεν δάκρυα δι' ὅταν εἰς τὴν Στερεάν Ελλάδα
 » καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον συνέβησαν καὶ συμβούνουσι κακά,
 » βλέπομεν ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τὸν Αιγαίοντο, καὶ ἐκ τοῦ ἄλ-
 » λού τοὺς Τούρκους περιφερομένους, πυρπολοῦντας, αἰχμαλω-
 » τίζοντας, σφάζοντας, καὶ τὸ χειρότερον καὶ τὸ πολλῆς λύ-
 » πτες καὶ ἀθυμίτις καὶ πολλῶν δακρύων ἀξέιον, ὡς νὰ ἐπρό-
 » κειτο· ἀγῶν ὅγε τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς σωτηρίας τῆς πατρί-
 » δος, ὅγε τῆς δόξης, ἀλλὰ τῆς ἀρπαγῆς, τῆς καταδυναστείας
 » τῶν ἴδιων ἀδελφῶν μας, νὰ βλέπωμεν ἐν ταύτῳ αὐτοὺς ἐ-
 » κείγοντες, εἰς τῶν δόποίων τὴν δύναμιν καὶ ἐπιβρέπονταν καὶ
 » σάνεσιν εἶχομεν τὰς ἐλπίδας μας, συνεργούμενούς τις τίνα
 » γὰρ ὑποσκελίσῃ, τις τίνα νὰ καταβάλῃ, καὶ νὰ ἀφανίσῃ· αὐ-
 » τοὺς ἔκείνους, εἰς τῶν δόποίων τὸν βραχίονα καὶ τὴν ἀνδρί-
 » αν ἐλπίζομεν, φιλοτιμουμένους τις τίνα νὰ ὑπερβῇ κατὰ τὴν
 » κακουργίαν καὶ κατὰ τὴν εἰς τοὺς νόμους ἀπείθειαν, τὰς δὲ
 » συμφορὰς τῆς πατρίδος νὰ κορυφωθῶσι τόσον, καὶ τὰς πλη-
 » γάς της νὰ γείνωσι τόσον ἀφρόγτοι, καὶ οὐδέποτε, καὶ οὐδέποτε,
 » καὶ οὐδὲ λαμπρότητας τοῦ ὑπὲρ πάντας τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀ-
 » γῶνας ἵερωτέρους καὶ δικαιοτέρους ἀγῶνας μας, ν' ἀμαυρωθῇ
 » τόσον ὥστε ὀλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς Σὲ μόνον ν'
 » θεστινλέπῃ, καὶ Σὲ ἀπὸ τῆς ἡμέραν εἰς τῆς ἡμέραν, καὶ ἀπὸ στιγμῆν
 » ταῖς στιγμῆν νὰ περιμένῃ διὰ νὰ φθάσῃς, νὰ παύσῃς τὰ δεινά
 » του, νὰ θεσαπεύσῃς τὰς πληγάς του, νὰ τὸ ἐκβάλῃς ἀπὸ τὸ
 » χέος τῆς ἀναρχίας καὶ ἀκοσμίας, διὰ τοῦ ὄποιου περιεκαλύ-

» φθη, καὶ νὰ τὸ ἀναδεῖξῃς εὔνομούμενον, λαμπρὸν, καὶ περ-
» δοξῶν. »

« Ἐγε λαιπὸν πάντοτε πρὸ δραχμῶν, δτι. ὅσον αἱ συμφοραὶ
» του εἶναι δειναὶ, αἱ πληγαὶ του δυσίατοι, ὁ κίνδυνος προφα-
» νὲς, ὅσον ἡ διὰ τὴν ἐκλογὴν Σου χρό μας, ἡ διὰ τὴν ἐλευσίν
» Σου χραλλίσις μας, αἱ εἰς Σὲ ἐλπίδες μας ὑπάρχουσι μεγά-
» λαι, τόσον μεγαλητέρας καὶ προσοχῆς καὶ προρυλακῆς εἶναι
» χρέα, μὴν εὕρῃ χώραν εἰς τὴν ψυχὴν Σου, εἰς τὴν καρδίαν
» Σου, εἰς τὰς πράξεις Σου, εἰς τὰς ἐκλογὰς, τὰς ὄποιας μέλ-
» λεις νὰ κάμης, τῶν διαφόρων ὑπουργῶν Σου, κάμμιχ ἀπὸ
» τὰς ὀλεθρίους ἐκείνας ἀφορμὰς, διὰ τὰς ὄποιας ἐκεινδύνευσον
» νὰ ματαιωθῶται βέβηται δλαι αἱ θυτίαι, δλοι οἱ χρῶνες, δλαι
» τὰ αἴματα, τὰ ὄποια ἐγένθησαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐ-
» θνους μας, ἐχεν Μεγάλαι καὶ Σεβήσται Δυνάμεις δὲν τὸ εὐ-
» σπλαγχνύοντο καὶ δὲν τὸ ἐλάμβανον ὑπὸ τὴν ἴδιαν προσε-
» σίαν καὶ ὑπεράσπισιν. Μὴ συγχωρήσῃς εἰς κάνενα νὰ πράξῃ
» μηδὲ τὸ παραμυχρὸν, ἀπὸ διακεκριμένης νὰ κινδυνεύῃς νὰ σπα-
» ράξῃς ἢ Ἑλλάς, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑπὲρ αὐτῆς θριάμβων
» αὐτῶν τῶν Σεβήστων Μεγάλων Δυνάμεων. »

« Εὐθυγάντη τελευταῖον, δτι ἡ Εὔρωπη, δλοι; ὁ κόσμος, δλοι
» οἱ φίλοι τῆς διεκπεισώντο, τῆς ἀνθεπότητος, αὐτὴ ἐκείνη ἡ
» Ἑλλὰς, διευθύνουσιν εἰς Σὲ τὰ διαματα, ὡς εἰς τὸ ὥραιότερον,
» τὸ λαμπρότερον, καὶ ἐνδοξότερον στάδιον κατὰ τῆς βαρύκ-
» ρότητος καὶ τῆς ἀνομίας πρωταγωνιζόμενον. »

« Εὖν ταῦτα καὶ τὰ τοικῦτα ἐνθυμούμενος κατορθώσῃς ὡ-
» στε νὰ παύσωσιν αἱ διχόνιαι, νὰ διαλυθῶσιν αἱ φατρίαι, νὰ
» ἐνεργῶνται, καὶ νὰ ἵσχυωσιν οἱ νόμοι, νὰ ἀσφλισθῇ ἐκάστου
» ἢ ζωὴ, ἢ τιμὴ, ἢ ἰδιοκτησία ἐὖν ἐμπνεύσῃς τὴν διμόνοιαν,
» τὴν συμφωνίαν, καὶ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην ἐὖν δη-
» γήσῃς· τοὺς πολιτικούς της εἰς τὰ ἀληθινὰ· αὐτῆς συμφέ-
» ροντα καὶ τοὺς πολεμικούς της εἰς τὴν ἀληθινὴν αὐτῆς
» δόξαν· ἐὖν κάμης, ὡς εὐδαιμονῆ ἐσωτερικῶς εὔνομου-
» μεῖη, καὶ νὰ θριάμβεσι τὰ δικα της κατὰ τοῦ ἀσπόν-
» δου ἐχθρῶν τοῖς· νὰ μένῃ ἀσύλευτος καὶ ἀκλίνητος ἢ ἀνε-
» ζερτητία της, ζητεῖτος ἢ αὐτονομία της, ως ποία δόξα τάτε!
» ἀλλὰ τότε καὶ μόνον, Σὲ περιψίνει ποῖοι στέφανοι Σοῦ ἐπο-
» μάζονται! ποῖοι αἰῶνες θέλουσι παραλάβει τὸ δονομά σου! »

« Ἐὰν ἀνθρώπος δὲν ἔγειρε χρήσην ἀκόμη κυβέρνησιν ἔθγους μὲ

» δόποίας καὶ εἰς δόποίας περιστάσεις ἀναδέχεσαι. Σὺ τὴν κυβερ-
» νησιν τοῦ ἔθνους, Σου, ἕξευρε, ὅτι καὶ ἄνθρωπος δὲν ἐδοξά-
» σθη ἀκόμη, ως Σὺ μέλλεις νὰ δοξασθῆς, ἐὰν κατορθώσῃς τὸ
» μέγα τοῦτο κατέρρθωμα».

« Άλλ’, ὁ Κυβερνήτης τοῦ παντός! Σὲ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς
» καρδίας ἐπικαλούμεθα! Διαφύλαξε τὸν Κυβερνήτην ἡμῶν
» καθηρὸν ἀπὸ τὸ διέθρον τῶν φρατρῶν μίασμα! φάτισέ τον
» νὰ μάθῃ ὅλας τὰς ἀληθινὰς τῶν μεγάλων δυτυγίῶν καὶ
» συμφορῶν μας αἰτίας, καὶ νὰ τὰς ἐξαλείψῃ νὰ γνωρίσῃ ὅλας
» τὰς πληγάς μας, καὶ νὰ τὰς θεραπεύῃ νὰ μὴν ἀποτάται
» ἀπὸ τοὺς λόγους, μηδὲ ἀπὸ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ νὰ ἐρευνᾷ
» καὶ τοὺς σκοπούς, καὶ τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἴκανότητα ὅλων ἐ-
» κείνων, εἰς τοὺς ὅποίους μέλλει νὰ ἐμπιστεύῃ τὰ ἴσρα τῆς
» πατρίδος μπουργκάτας ἐνίσχυε τον νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν ὅλα,
» ὅσα εἰς τὴν εὐνομίαν καὶ ἀληθινὴν αὐτῆς εὑδαιμονίαν συντεί-
» νουσιγ. Αξίωσε δὲ καὶ ἡμᾶς νὰ ιδούμεν τελευταῖον τὰς τόσουν
» ἐπιθυμητὰς καὶ εὔκταίας ἡμέρας τῆς δικαίας καὶ ἀληθινῆς
» κυβερνήσεως, τὴν πατρίδα ἀληθῶς ἐλευθέρων, αὐτόνομον, καὶ
» ἀνεξάρτητον, καὶ νὰ καυχώμεθα, ὅτι, οὐχὶ πάθος χαμερπὲς,
» οὐδὲ ιδιοτέλεια, οὐδὲ πνεῦμα φρατίας, ἀλλ’ αὐτὸ τὸ δίκαιον,
» αὐτὸ τῆς Ἑλλάδος τὸ Πολιτεικὸν Σύνταγμα, αὐτὸς Σὺ κυβερ-
» νᾶς τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ αὐτῆς Κυβερνήτου. Γένοιτο»! (1)

Τὴν ἀξίαν τῆς προσλαλίας ταύτης δὲν ἔχομεν νὰ σχο-
λιάσωμεν ἡμεῖς. Εἴθε μὲν ἀπαντεῖς οἱ ἀποτεινόμενοι ἐπὶ
θμοίαις περιστάσεσιν εἰς ἡγεμόνας νὰ μεταχειρίζωνται
τοιαύτην σαφῆ καὶ εἰλικρινῆ γλῶσσαν· εἴθε δὲ καὶ ἡγε-
μόνες, καὶ λαοί, καὶ κυβερνῶντες, καὶ κυβερνώμενοι νὰ
ἔχωσι διὰ παντὸς ἔγκεχαραγμένα ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν
τὰ χρυσᾶ, οὕτως εἰπεῖν, ταῦτα ἐπὶ τοῦ Καίρου. Τού-
του δοθέντος οὔτε οἱ ἡγεμόνες θὰ ἐξεθρονίζοντο ή θὰ
ἐδολοφονοῦντο ποτὲ, οὔτε οἱ λαοί θὰ υπέκειντο εἰς τὰ
γνωστὰ δυστυχήματα τῶν ἐπαναστάσεων. Ἀλλὰ μετ’
οὐ πολὺ ὁ μὲν Κυβερνήτης διέλυσε τὸ Ηανελλήνιον·
πολλὰ δὲ ἄλλα αἴτια καθίστων δσημέραι ἐπιθετικωτέ-

(1) Ίδε Γεν. ἐφημ. τῆς Ἑλλ. ἔτους 1828 ἀρ. 7, 8.